

Pientalorakennuttajan työturvallisuusopas

Työsuojeluhallinnon julkaisuja 2 | 2021

Pientalon rakentaminen on usein yksityisille ihmisille yksi elämän suurimmista ja tärkeimmistä hankkeista. Tämän vuoksi on tärkeää muistaa, että hanke toteutetaan turvallisesti ja kaikki työmaalla työskentelevät voivat työpäivän jälkeen palata terveinä kotiin.

Ryhtyessäsi pientalohankkeeseen sinun on hyvä tietää ja muistaa, että rakennuttajana vastaat viime kädessä itse hankkeesi työturvallisuudesta.

Työturvallisuuteen liittyvät vastuut määrittyvät lainsäädännön kautta. Noudattamalla rakentamista koskevia työturvallisuusohjeita ja -määräyksiä työmaasi on turvallisempi paikka työskennellä.

Työsuojeluviranomainen valvoo työturvallisuuslainsäädännön toteutumista rakentamisessa.

Rakennuttaja: henkilö tai organisaatio, joka ryhtyy rakennushankkeeseen tai muu, joka ohjaa ja valvoo rakennushanketta.

Päätoteuttaja: rakennuttajan nimeämä pääurakoitsija tai pääasiallista määräysvaltaa käyttävä työnantaja taikka sellaisen puuttuessa rakennuttaja itse.

Työmaan vastuuhenkilö: päätoteuttajan nimeämä vastuuhenkilö, joka huolehtii turvallisuuden ja terveyden kannalta tarpeellisesta työmaan yleisjohtosta ja osapuolten välisen yhteistoiminnan ja tiedonkulun järjestämisestä, toimintojen yhteensovittamisesta sekä työmaa-alueen yleisestä siisteydestä ja järjestyksestä.

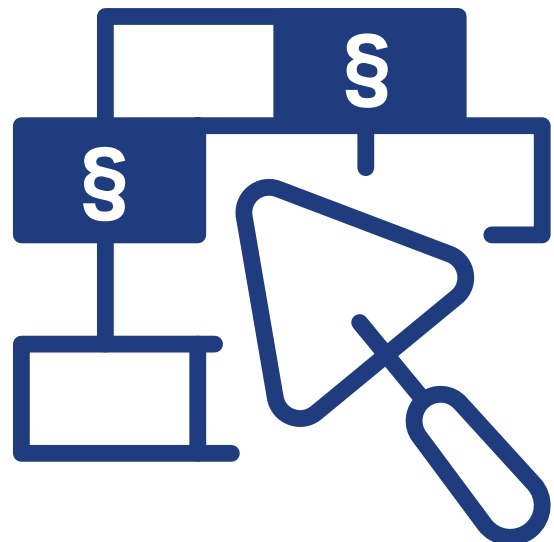
Turvallisuuskoordinaattori: rakennuttajan rakennushankkeeseen nimeämä tehtävistään vastuullinen edustaja, joka huolehtii rakennuttajalle säädetyistä velvoitteista.

Vastaava työnjohtaja: maankäyttö- ja rakennuslain edellyttämä vastaavaa työnjohtaja.

Yhteinen rakennustyömaa: työmaa, jolla toimii useampi kuin yksi työnantaja tai itsenäinen työsuorittaja.

Rakennushankkeen työturvallisuusvastuut

- Rakennuttajan on nimettävä yhteiselle rakennustyömaalle päätoteuttaja.**
Pientalotyömaa on lähes aina yhteinen rakennustyömaa, koska hankkeen aikana siellä yleensä toimii useampi kuin yksi työnantaja tai itsenäinen työsuorittaja. Jos rakennustyömaalle ei ole nimetty päätoteuttajaa, vastaa rakennuttaja myös päätoteuttajalle kuuluvista työturvallisuusvelvoitteista. Työmaa-alueella voi toimia vain yksi päätoteuttaja kerrallaan. Päätoteuttajan tulee olla kaikkien työmaalla toimivien tiedossa.
- Päätoteuttajan on nimettävä rakennustyömaalle työturvallisuudesta vastaava henkilö (työmaan vastuhenkilö).**
Maankäyttö- ja rakennuslain edellyttämä vastaava työnjohtaja ei ole automaattisesti tällainen henkilö.
- Rakennuttajan on nimettävä rakennushankkeeseen turvallisuuskoordinaattori.**
Turvallisuuskoordinaattorin tehtävänä on huolehtia suunnittelu- ja valmisteluvaiheessa työturvallisuuden huomioonottamisesta sekä varmistettava, että päätoteuttaja on tehnyt toteutusvaiheen turvallisuussuunnitelmat. Turvallisuuskoordinaattorin on tehtävä yhteistyötä päätoteuttajan kanssa rakentamisen turvallisuutta koskevassa suunnittelussa ja rakennustyön toteuttamisessa.
- Jos rakennutat talon osaurakoina talotehtaan ja/tai muiden työnantajien toimesta, varmista, että rakennushankkeeseen on nimetty päätoteuttaja. Yhteisellä rakennustyömaalla toimivalla työnantajalla on aina myös työnantajan vastuut, vaikka päätoteuttaja käyttääkin pääasiallista määräysvaltaa yhteisellä rakennustyömaalla.
- Jos tilaat "avaimet käteen" -toimituksen, niin rakennuttajana sinun kannattaa sopimuksissa huolehtia siitä, että päätoteuttaja on nimetty. Sopimukseen voi kirjata, että esimerkiksi talotoimittaja toimii päätoteuttajana ja heiltä on nimetty työmaan vastuuhenkilö.
- Jos teet pientalon ns. pitkästä tavarasta hartiapankkirakentamalla ja itse toimit päätoteuttajana, niin vastaat työturvallisuudesta, ellei asiasta ole erikseen muuten sovittu.
- Jos palkkaat työmaalle yhden tai useamman työntekijän töihin itsellesi, sinusta tulee työnantaja. Tällöin sinua koskevat kaikki työnantajille määrätyt työlainsäädännön velvoitteet.

Yleisimmät tapaturmavaarat pientalotyömailla

- Puutteellinen putoamissuojaus (esim. vesikattotyöskentely)
- Puutteellinen aukkosuojaus (esim. välipohja ja vesikatto)
- Puuttuvat ja puutteelliset henkilönsuojaimet
- Rakennustyöhön soveltumattomien työpukkien, A-tikkaiden ja työtelineiden käyttö
- Nojatikkaiden käyttö kulkutienä ja työskentelytasona
- Elementtien pystytykseen liittyvät työt (esim. väärät nostotavat, epäselvät merkinnot sekä väärät tuennat ja kiinnitykset)
- Rikkinäiset sähkölaitteet
- Työkoneiden vaara-alueella työskentely
- Puutteellisilla koneilla työskentely (esim. teräsuojaton sirkkeli)
- Rakennustyömaan epäjärjestys
- Kompastumis- ja liukastumisvaarat

Työturvallisuudesta vastaavan henkilön eli työmaan vastuuhenkilön tulee jatkuvasti valvoa työmaan työturvallisuutta.

Vastuuhenkilön tulee valvoa muun muassa seuraavia asioita:

- Työmaalla työskennellään turvallisesti eikä oteta työturvallisuusriskejä.
- Kaikki työmaalla työskentelevät henkilöt ovat saaneet perehdytyksen ja opastuksen.
- Putoamissuojaukset ovat kunnossa.
- Työmaalla käytetään tarpeellisia henkilösuojaimia (esim. suojakypärää, silmien suojainta, turvakenkiä ja heijastavaa varoitusvaatetusta).
- Telineet, tikkaat ja työpukit ovat kunnossa ja soveltuvat rakennustyökäyttöön.
- Nostokoneet, nostoapuvälineet, henkilönostimet, käsityökoneet ja muut laitteet ovat kunnossa.
- Työmaa-alue on siisti ja järjestyksessä.
- Rakennustarvikkeet ovat järjestyksessä ja suojattuna.
- Johdot, kaapelit ja sähkökeskukset eivät ole kulkuväylillä.
- Rakennusjätteet on siivottu ja pölynhallinnasta on huolehdittu (alipaineistus, osastointi, kohdepoistoimurit koneissa).
- Sähkölaitteet ovat kunnossa.
- Yleisvalaistus on riittävä.

Rakennustyön ennakoilmoitus työsuojeluviranomaiselle

Varmistu, että päätoteuttaja tekee työsuojeluviranomaiselle rakennustyön ennakoilmoituksen ennen töiden alkamista. Rakennustyön ennakoilmoitus tulee tehdä, jos työmaalla työskentelee itsenäiset työnsuorittajat mukaan lukien yhteensä vähintään 10 työntekijää tai/ ja työn määräksi voidaan arvioida yli 500 henkilötyöpäivää. Lähes kaikilla pientalotyömailla nämä ehdot täyttyvät.

RAKENNUSTYÖN ENNAKOILMOITUS:

> [Tyosuojelu.fi](#) > [Asiointi ja yhteystiedot](#) > [Luvat ja ilmoitukset](#) > [Rakennustyön ennakoilmoitus](#)

LISÄTIETOA:

> [Tyosuojelu.fi](#) > [Työolot](#) > [Rakennusala](#)

PUHELINNEUVONTA:

> Työsuojeluviranomaisen puhelinneuvonta palvelee numerossa **0295 256 808**.
tyosuojelu.fi/puhelinneuvonta

RAKENNUSTYÖSSÄ KESKEISESTI SOVELLETTAVAT TYÖTURVALLISUUSSÄÄDÖKSET:

- > [Työturvallisuuslaki \(738/2002\)](#)
- > [Valtioneuvoston asetus rakennustyön turvallisuudesta \(205/2009\)](#)
- > [Valtioneuvoston asetus työvälineiden turvallisesta käytöstä ja tarkastamisesta \(403/2008\)](#)

Työsuojelu.fi

Työsuojeluhallinnon verkkopalvelu

PIENTALORAKENNUKKAJAN TYÖTURVALLISUUSOPAS
JULKAISIJA: TYÖSUOJELUHALLINTO 2021 (PÄIVITETTY 7/2026)

KANNEN KUVA: SHUTTERSTOCK

ISBN: 978-952-479-301-8

ISSN: 2737-0879